

M E S E Č N I L I S T O

O B Č I N E Š O Š T A N J

KAJUH 100 LET

100. obletnica rojstva
pesnika prihodnosti
in človekoljuba
Karla Destovnika-Kajuha
(1922–1944)

JANUAR

PRILOGA
LIST – KULTURA

PRAZNIK SAVINJSKE
ŽELEZNICE OD CELJA
DO VELENJA **str. 8**

BOŽIČNO-NOVOLETNI
PRAZNIKI V GABERKAH
str. 10

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

Poština
plačana pri
pošti 3325
Šoštanj

LETO XXVI
ŠT. 1
27. JANUAR 2022
3€

**REVIJA ZA KULTURNA
IN DRUGA VPRAŠANJA
OBČINE ŠOŠTANJ IN ŠIRŠE**

Izdaja
Zavod za kulturo Šoštanj,
Trg svobode 12, 3325 Šoštanj,
zanj Kajetan Čop, direktor.
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko Menih,
župan.

Odgovorni urednik
Jože Volk

Vodenje redakcije
mag. Milojka B. Kompreg

Jezikovni pregled
Jože Volk

Oblikovanje, prelom strani
Media Center, Marko Gorjup s. p.

Tisk
Grafika Gracer d. o. o.

Naklada
500 izvodov

**Kritične pripombe na vsebino ali obliko
Lista bodo dosegle svoj namen
le, če jih boste posredovali s kratkim
sporočilom na e-naslov
list.revija@gmail.com.**

Vse sodelavce prosimo, da prispevke
za **LIST št. 2/2022** pošljete najkasneje
do **16. februarja 2022** na elektronski
naslov list.revija@gmail.com.

Avtor naslovnice Bojan Pavšek

List je naprodaj v Trafiki
3dva na Glavnem trgu,
Šoštanj.

KAZALO

Naša Občina	4
Dogodki in ljudje	6
Naša društva	10
Intervju	14
Jubilej	16
Šola in vrtec	17
Razvedrilo	19
O naslovnici	20

ZVRST	KDAJ	KAJ	KJE	VABI VAS
RAZSTAVA	februar 2022	Kajuh v barvah	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
RAZSTAVA	februar 2022	Jožica Rogelšek: Sanjam, da bi sanjala sanje	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
RAZSTAVA	2. februar 2022	Prenovljen del domoznanske zbirke	Vila Mayer	Vila Mayer, Občina Šoštanj
SEJEM	ponedeljek, 3. 2., 10.00–18.00	Knjižni sejem	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
NAMIZNI TENIS	sobota, 5. 2.	22. Menihov memorial	Podružnična Osnovna šola Topolšica	NTK SPIN Šoštanj
BRANJE	sobota, 5. 2., 12.00	Pesniki berejo pesnike	Glavni trg	OI JSKD Velenje, Šaleško literarno društvo Hotenja in ZKS
SLOVESNOST	ponedeljek, 7. 2., 18.00	Osrednja slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku	Kulturni dom Šoštanj in Mestna galerija Šoštanj	ZKS in DŠL
PREDSTAVITEV	torek, 8. 2., 10.00–18.00	Dan odprtih vrat Vile Mayer ob slovenskem kulturnem prazniku	Vila Mayer	Vila Mayer, Občina Šoštanj
USTVARJALNICA	četrtek, 10. 2., 17.00	Četrtkova peta	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
PLANINSTVO	sobota, 12. 2.	Pohod po Šiljevih vlakih na Smrekovec Adrijana Ježovnik Andrej: Romunija, potovanje z avtodromom po deželi grofa Drakule	Smrekovec	Planinsko društvo Šoštanj
POTOPIS	torek, 15. 2., 18.30	2. planinski večer	Šoštanj	Planinsko društvo Šoštanj
PLANINSTVO	četrtek, 17. 2.	Pravljica joga	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
PRAVLJICE	četrtek, 17. 2., 17.00	Skiner, večni študent	Kulturni dom Šoštanj	KD Lepa njiva in ZKS, podpora
GLEDALIŠČE	sobota, 19. 2., 19.00	Pohod po Gaberški poti	Gaberke	Planinsko društvo Šoštanj
PLANINSTVO	nedelja, 20. 2.	Bil je tak fant, da bi gore premikal	Spominsko obeležje pri Žlebniku	OI JSKD in ZKD Velenje, Šaleško literarno društvo in ZKS
SLOVESNOST	torek, 22. 2., 16.00	Abonma – I love Njofra	Kulturni dom Šoštanj	Zavod za kulturo Šoštanj
GLEDALIŠČE	sreda, 23. 2., 19.00	Pravljica meditacija za otroke z Janjo in medvedkom Tapkom	Mestna knjižnica Šoštanj	Mestna knjižnica Šoštanj
PRAVLJICE	četrtek, 24. 2., 17.00			

Šport Kultura in umetnost Splošno

Napovednik prireditve je objavljen v reviji List, v časopisu Naš čas in na spletnem portalu Šoštanj.info (<http://www.sostanj.info>).

Podatke o prireditvah pošljite na elektronski naslov: prireditve@sostanj.net

3 KRONIKA 69

2021

IZ ZGODOVINE ŠOŠTANJA

Kolaž 25 člankov 24 avtorjev, ki na 546 straneh obravnavajo manj raziskane ali celo do nedavnega nepoznane teme iz pestre preteklosti Šoštanja.

Vabljeni k branju.

Revija Kronika izdaja Zveza zgodovinskih društev Slovenije.

NAPRODAJ V VILI MAYER
(med odpiralnim časom od torka do petka od 10. do 16. ure)
Cena: 20 €

Šaleški razgledi 18

Zbornik 2021

Domoznanske vsebine iz Šaleške doline

Izdajatelj: Knjižnica Velenje

NAPRODAJ V VILI MAYER
(med odpiralnim časom od torka do petka od 10. do 16. ure)
Cena: 15 €

NAROČILNICA

Naročam revijo List do pisnega preklica

Ime in priimek

Naslov (ulica in kraj)

E-naslov ali telefon

Podpis

Naročilnico pošljite po navadni pošti na naslov:
Zavod za kulturo Šoštanj, Trg svobode 12, 3325 Šoštanj ali
na e-naslov: list.revija@gmail.com.

Cena letne naročnine (11 števil) je 20 €, cena posamezne številke pa 3 €.

NAŠA OBČINA

20. redna seja občinskega sveta

V prenovljeni veliki dvorani je potekala 20. redna seja Občinskega sveta Občine Šoštanj. Uvodoma so se svetniki seznanili z novo tehnologijo, ki med drugim omogoča tudi elektronsko glasovanje. Sistem je moderen in enostaven za uporabo.

Svetniki so sprejeli proračun za prihodnje leto, in sicer v višini 19.710.000 EUR. Med večjimi investicijami v prihodnjem letu so:

- začetek gradnje garažne hiše,
 - izdelava projektne dokumentacije za novo šolo,
 - prenova Kajuhovega parka in številne druge.
- V nadaljevanju so potrdili spremembe Odloka o preoblikovanju javnega podjetja KP Velenje in sprejeli Novelacijo lokalnega operativnega programa odvajanja in čiščenja komunalne odpadne vode na območju občine Šoštanj za obdobje 2020–2027.

S pravilnikom o dodeljevanju nepovratnih finančnih sredstev za izgradnjo malih komunalnih čistilnih naprav na območju občine Šoštanj so zvišali višino sofinanciranja s 1.000 na 1.500 EUR.

Povišala se je cena socialnovarstvene storitve »Pomoč družini na domu«. Cena ure storitve za uporabnika je odvisna od neto mesečnega

dohodka na družinskega člana in po novi lestvici znaša od 0 do 10,48 EUR na delovni dan. Ekonomska cena storitve je 22,14 EUR na uro na delovni dan, 27,13 EUR na uro ob nedeljah in 28,19 EUR na uro med prazniki.

Ob koncu je član posloводства Premogovnika Velenje Aleš Logar predstavil krožno gospodarstvo Premogovnika Velenje. To je bila zadnja seja Občinskega sveta Občine Šoštanj v letu 2021. Ob

Foto arhiv Občine Šoštanj

Izjava vodstva Občine Šoštanj glede sprejete Strategije za izstop iz premoga z letnico 2033

Na Občini Šoštanj smo zelo veseli, da je končno prišlo do sprejetja Nacionalne strategije za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda in s tem tudi do letnice zaprtja Premogovnika Velenje.

Šaleška dolina je sedaj res pred velikim izzivom, da skupaj z Državo opravi in izvede pravičen prehod na način, da ne bo boleč za naše prebivalce, ampak bo omogočen nov kvaliteten razvoj naše doline. Sedaj, ko je sprejeta letnica zaprtja PV, je res nujno sprejetje Zakona o postopnem zapiranju premogovnika, ki mora jasno določiti vse ključne zadeve glede prenehanja izkopavanja premoga, predvsem pa, kako in kdo bo urejal sanacijo degradiranega območja in nasip med Velenjskim

Velunja

Foto Aleksander Kavčnik

in Družmirskim jezerom po zaprtju PV. Prav tako je treba sprejeti Zakon o prestrukturiranju regije. Pred nami so veliki izzivi. Poskrbeti moramo za ekonomsko vzdržno nadomestno daljinsko ogrevanje, zagotoviti moramo ustrezna zemljišča za nove gospodarske in druge poslovne subjekte, ki bodo prišli v našo dolino in ponudili ustrezna delovna mesta za naše občane in za pre zaposlitve zaposlenih v PV. Lokalne skupnosti in Država

moramo skupaj poskrbeti, da 200-odstotno izkoristimo vsa EU sredstva, ki jih bo možno izrabiti za ta namen.

Drago Koren
direktor občinske uprave

župan Darko Menih, prof.,
p.p. podžupan Viktor Drev

TJAŠA REHAR

odsotnosti župana jo je vodil podžupan Viki Drev, župan Darko Menih pa je svetnike pozdravil z daljne vroče Avstralije. Zahvalil se jim je za dosedanje delo in jim zaželel vse dobro v letu 2022, predvsem zdravja.

Svetnikom so vse dobro zaželeli tudi skavti in jim prinesli luč miru.

Z novim letom ukinjamo brezplačne avtobusne linije

Občina Šoštanj z novim letom ukinja brezplačne avtobusne linije po krajevnih skupnostih.

1. julija letos smo uvedli poskusne linije brezplačnih prevozov po krajevnih skupnostih za občane, tako da je bila pokrita večina občine (ponedeljek – Gaberke, Ravne, torek – Zavodnje, sredo

– Bele Vode, četrtek – Skorno Florjan, petek – Lokovica). Prevozi so se izvajali dvakrat dnevno, enkrat dopoldne in enkrat popoldne. Vsakodnevno smo spremljali število potnikov, ki so uporabljali brezplačne prevoze, in ugotovili, da je interes zelo majhen (v povprečju manj kot štirje potniki dnevno, torej manj kot dva potnika na prevoz). Upoštevali smo dejstvo, da traja nekaj časa, da se ljudje navadijo novosti, zato smo s poskusnimi vožnjami vztrajali pol leta. Ugotovljamo, da bi bilo nadaljnje vztrajanje pri brezplačnih prevozih povsem neracionalno, zato z novim letom brezplačne avtobusne linije ukinjamo.

Ostaja pa brezplačni prevoz za uporabnike redne avtobusne linije na relaciji Topolšica–avtobusna postaja Šoštanj–Podkraj pri Velenju, in sicer vsak delovni dan (od ponedeljka do petka)

TJAŠA REHAR

z odhodom iz Topolšice ob 9.12, 10.12, 16.12, 17.12 ter odhodom iz Podkraja ob 10.32, 11.32, 17.32, 18.32.

V praksi to pomeni, da so ob navedenih urah prevozi brezplačni od Topolšice do Gorice v Velenju, saj gre za isto avtobusno linijo in se navezuje na brezplačni velenjski Lokalac.

Razstava Mateja Vraniča na Trgu svobode

Živali v občini Šoštanj skozi objektiv Mateja Vraniča

Občina Šoštanj ima manj kot 100 kvadratnih kilometrov površine, a je zaradi velike razgibanosti dom številnim živalim. Družmirsko jezero, Paka, potoki in potočki gostijo ptice ter druge vodne in obvodne živali. Mnoge vrste se zadržujejo na

travnih in poljih, druge se dobro počutijo v zavetju gozdov. Ker ti segajo dokaj visoko, lahko tu najdemo tudi tako redko vrsto, kot je veličasten, a zelo plah divji petelin. Nekatere pa se, nasprotno, prav dobro znajdejo v bližini naselij.

Živali, ki jih vidite na teh posnetkih, so naši večinoma nevidni sostanovalci. A če malo pozorneje odprete oči, boste nekatere morda že kmalu opazili. In pri tem morda pomislili, da to ni nekaj samoumevnega. Marsikje te možnosti res že dolgo nimajo več.

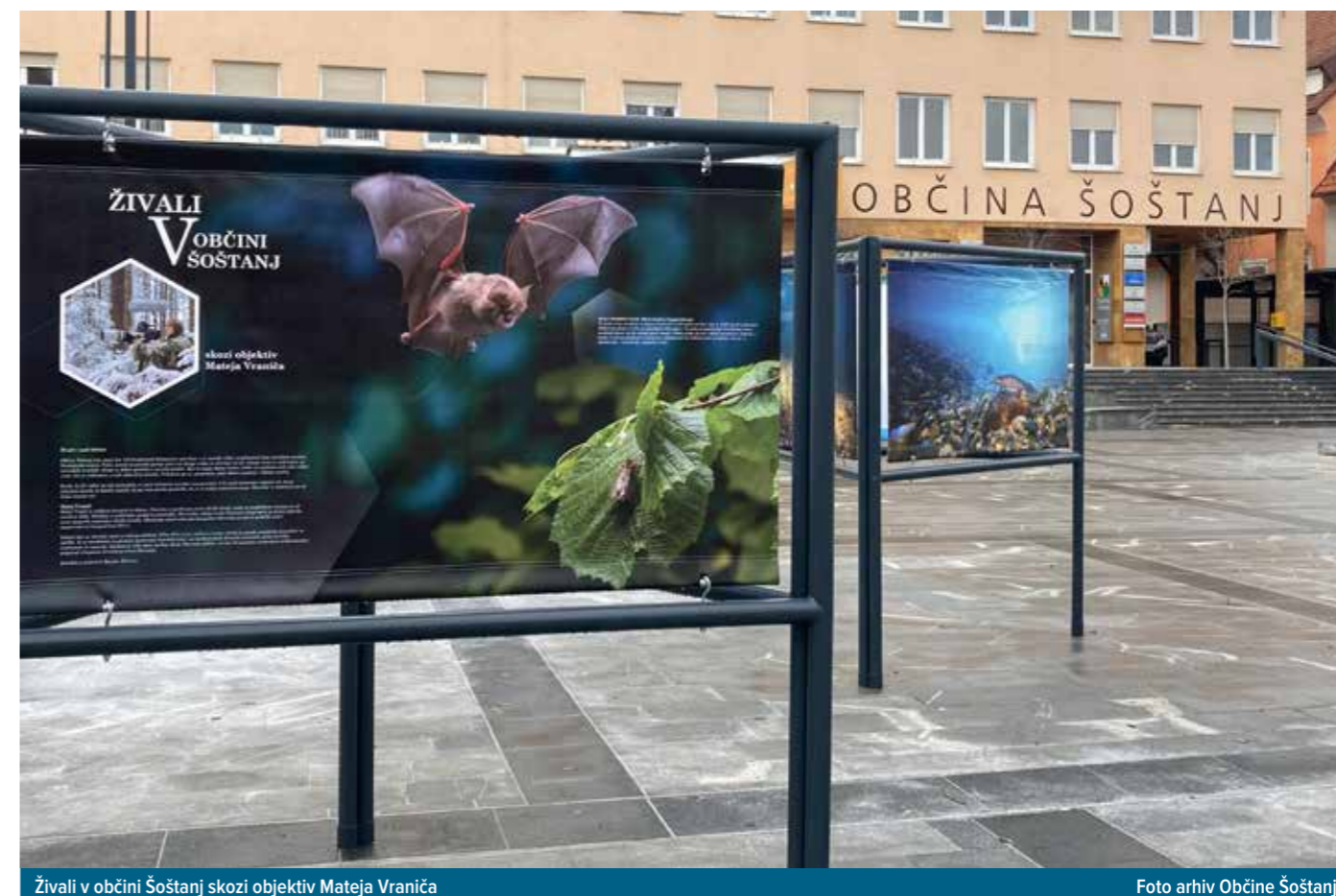
Matej Vranič

Matej Vranič je poklicni fotograf in filmar. Posveča se predvsem svetu divjih živali; zanje se poglobljeno zanima že od otroštva dalje. Sodeluje z različnimi mediji in naročniki. Slovenska izdaja

TJAŠA REHAR

revije National Geographic je doslej objavila osem njegovih reportaž o divjih živalih, Združene naravoslovnih fotografov Slovenije pa mu je podelilo naziv »naravoslovni fotograf leta 2017«. Zadnja leta se ukvarja zlasti z videoprodukcijo. Film Ptice jezer, njihova vrnitev (2018) je zaradi osupljivih posnetkov in zgodbe, ki se osredotoča na pernate prebivalce Šaleških jezer, na mednarodnih filmskih festivalih prejel številne nominacije in nagrade. Izjemen je tudi odziv na film Divja Slovenija (2021), več kot 80-minutno zaokroženo avdiovizualno pripoved o bogatem živalskem svetu Slovenije.

Besedilo je pripravil Marjan Žiberna.

Živali v občini Šoštanj skozi objektiv Mateja Vraniča

Foto arhiv Občine Šoštanj

DOGODKI IN LJUDJE

Skoraj do roka so uspeli zgraditi zahtevno cestno vozlišče 3RO

Cesti Škale–Gaberke in Gaberke–Graška Gora odprti za promet 29. 12. 2021

Na gradbišču 3. razvojne osi (3RO) v Gaberkah – Škalah so zaključili z asfaltskimi deli, opravljena sta bila tudi pregled in prevzem izvedene gradnje, zato so 29. decembra popoldne sprostili promet po cestah Škale–Gaberke in Gaberke–Graška Gora. Čimprejše odprtje odsekov so zahtevali tudi na MOV Velenje ter Občini Šoštanj na pobudo in željo krajanov KS Škale – Hrastovec in KS Plešivec, ki so skoraj poldrugo leto prenašali enormno povečan promet na lokalnih cestah v smer na Koroško ter v obratni smeri. Najbolj obremenjeni s prometom, hrupom in drugimi vplivi ogromnega gradbišča so bili domačini okrog 10 domačij na meji naselij Gaberke in Škale. Ves čas gradnje od oktobra 2020 do konca decembra 2021 je zaprtje ceste med Škalami in Gaberkami vplivalo na krajane raven pri Šoštanju, Graška Gora ter Škale in Hrastovec–Cirkovce, saj je bil obvoz urejen po ozki cesti skozi Škale ter Škalske Cirkovce, za tovorni in potniški promet pa izključno preko Hude Luknje in Mislinje do Podgorja in Šmiklavža ter s Koroške oz. Mislinjske strani in Slovenj Gradca na Graško Goro. Po zelo zahtevni gradnji trase in ogromnih opornih stebrov ter viadukta Škale–Gaberke D jug so 23. decembra 2021 zaključili z večinskimi gradbenimi deli ter opravili pregled izvedene gradnje. Podane so bile nekatere pripombe, po katerih so bile v 6 dneh uspešno odpravljene pomanjkljivosti oz. tehnične napake. Zato so lahko odstranili popolno zaporo ceste, da je lahko promet stekel po novi cestni povezavi Velenje–Škale–Gaberke in Škale–Graška Gora–Šmiklavž–Slovenj Gradec in obratno. Pred tem so poleg omenjenega zgradili tudi dve krožišči, ki sta ključni točki za navezovanje lokalne ceste ter kasneje na regionalno povezavo med občinama Šoštanj in Velenje. Za dokončanje del, ki niso povezana s sprostitvijo prometa, je izvajalec del pripravil nov elaborat začasne prometne ureditve. Izvajalec je ob tem podaljšal dovoljenje za začasno prometno ureditev do 13. maja 2022, kar pa ne pomeni, da bo do tega datuma ponovno popolna zapora ceste. Kot so ob tem sporočili izvajalci DARS (Kolektor in podizvajalci), je zaradi epidemije in vremenskih razmer gradnja trajala le nekoliko daljši čas od načrtovanega. Za boljšo koordinacijo in komunikacijo s krajanom KS Škale Hrastovec in dela Gaberk sta občini, na katerih zemljiščih so potekala gradbena dela in intenzivni prometno-transportni utrip, konec novembra skupaj z DARS in DRI pripravili delovno srečanje in se o problematiki

strpno dogovarjali. To prakso bodo vpleteni v ta strateški projekt nadaljevali tudi v prihodnjem letu, ko bodo stekla nova gradbišča na trasi bodoče hitre ceste med Gaberkami in Šmiklavžem (Podgorje v Mestni občini Slovenj Gradec). Ta čas pa v Janini pri Šmiklavžu že potekajo gradbena

dela z vtiranjem trase ter nosilnih podpornih stebrov za osrednje cestišče hitre ceste 3RO iz smeri jug (Šaleška dolina) proti vzhodni strani Slovenj Gradca.

JOŽE MIKLAVC

Iz Gaberk na Plešivec ter iz Škal v Ravne in Topolšico ter Zavodnje

Foto Jože Miklavc

Cestni priključek za 3RO Gaberke D–Graška Gora–Podgorje

Foto Jože Miklavc

Viadukt Škale–Gaberke na začetku bodoče trase hitre ceste proti Slovenj Gradcu

Foto Jože Miklavc

Vroča tiskovna konferenca v Velenju »na hladnem«

Za pravičen izstop iz premoga potrebujemo bolj ambiciozen načrt za delovna mesta

V ponedeljek, 17. januarja dopoldne, je župan MO Velenje sklical tiskovno konferenco pred mestno hišo v zvezi s sprejeto Nacionalno strategijo za izstop iz premoga in prestrukturiranje premogovnih regij v skladu z načeli pravičnega prehoda, ki jo je pred nedavnim sprejela Vlada RS. Poleg župana **Petra Dermola** sta na »hladnem« sodelovala predsednik Sindikata Premogovnika Velenje **Simon Lamot** in predsednik Sindikata delavcev dejavnosti energetike Slovenije **Branko Sevcnikar**.

V preteklem tednu smo s strani države prejeli nabor projektov, ki ni v skladu s projekti, ki jih je identificiral pripravljavec strategije, tj. podjetje Deloitte. Projekti lokalne skupnosti, ki so bili v času priprave strategije zelo visoko ocenjeni, v gradivo sploh niso vključeni. V Velenju bomo še naprej vztrajali, da se morajo sredstva vlagati v razvoj, odpiranje novih nadomestnih delovnih mest z višjo dodano vrednostjo, saj edino to pomeni, da bo pravičen prehod zares pravičen za ljudi ter za rešitve za ogrevanje Šaleške doline, je uvodoma nagovoril prisotne župan Dermol.

Nadaljevanje s tiskovne konference, namenjene javnosti in slovenski vladi

O tako pomembnih odločitvah bo morda moral odločiti državni zbor Peter Dermol je poudaril, da je bila Uprava Mestne občine Velenje pri pripravi strategije zelo aktivna, saj so podali konstruktivne pripombe, tematiko obravnavali na sejah sveta, kjer so sprejeli tudi vsebinske sklepe, ter jeseni 2021, kot njihov prispevek pri iskanju pravičnejših rešitev za regijo, v Velenju pripravili zelo odmevno

Konferenca MOV

Foto Jože Miklavc

Konferenca MOV

Foto Jože Miklavc

JOŽE MIKLAVC

mednarodno razvojno konferenco. Župan je izpostavil tako pozitivne strani strategije, ki so bile dodane na podlagi pripomb iz Šaleške doline, kot slabe in zaskrbljujoče zaveze, sprejete s strategijo, predvsem neambiciozno zastavljen načrt ustvarjanja delovnih mest. To pomeni, da bomo za nadomestna delovna mesta morali poskrbeti sami, skupaj s poslovnimi subjekti, saj ljudi ne bomo pustili na cedilu. V Šaleški dolini menimo, da letnica 2033 za izstop iz premoga ni realna, saj do takrat v Sloveniji ne bo mogoče nadomestiti obstoječih virov električne energije. Skrb vzbujajoče je tudi, da strategija ne določa odgovornega organa, ki bo spremljal in usmerjal celotni proces ter ščitil interese premogovnih regij, je med drugim izpostavil Dermol. S strategijo je padel v vodo tudi nabor projektov premišljeno predlaganih projektov: Industrijsko-tehnološki inkubator, Center prihodnosti – celovita obnova Stare elektrarne Velenje, Poslovna cona Pesje, Zelena soseska za mlade družine Zlati grič, Vodikove tehnologije idr. Hkrati pa gre za podporo izključno energetskih družb, vključno za osnovna sredstva za gradnjo NEK2, delavce in ljudi na področjih zapiranja premogovnih regij pa vladna strategija pušča na cedilu.

Ker so v celoti izigrali dosedanje dogovore, je župan Dermol v imenu občanov in gospodarstva v Šaleški dolini na predsednika vlade Janšo že naslovil protestno pismo ter zahtevo, da se upošteva izpostavljene načrte in dogovorjeno pred enostranskim sprejetjem dokumenta, ki lahko usodno prizadene že do zdaj ekološko zelo obremenjeno območje.

Zaradi navedenega bomo predsedniku Vlade Republike Slovenije Janezu Janši poslali odprto pismo, saj smo preveč naporov, energije in finančnih sredstev vložili v pripravo posameznih projektov. Ne bomo dovolili, da bodo lokalne skupnosti kot ključni razvojni subjekti in tisti, ki ščitimo javni interes, izločeni iz procesov prestrukturiranja, je na konferenci pred množico novinarjev dejal Dermol z namero izkoristiti še vsaj možnost, da o usodi tako pomembnih odločitev presoja tudi Državni zbor RS.

Na pisni protest in izjavo za medije se je preko ekranov že odzval minister Vrtovec, ki je zavrnil argumente iz Velenja z začudenjem in dokaj neprepričljivo zavrnitvijo sporočila župana ter predstavnikov dveh sindikatov, Premogovnika Velenje ter dejavnosti energetikov Slovenije.

Ko bo izginila gora lignita, bo v Šoštanju vse manj svetlobe. Foto Jože Miklavc

Praznik Savinjske železnice od Celja do Velenja

V Šaleški dolini že dolgo obžalujejo zaprtje železnice do Koroške

Ob koncu 19. stoletja je bila gradnja železniških prog glavni pogoj za dober in uspešen razvoj industrije in trgovine, za dvig gospodarstva, narodne zavesti in odpravo naraščajoče revščine. Železnica je povezovala kraje, v katerih je že bila uveljavljena industrija ali so

Stara je dala mesto novi lepoticí Stadlerci.

Foto Jože Miklavc

Ob visoki obletnici vendarle novi švicarski vlak Stadler iz Celja preko Šmartnega, Šoštanja in nazaj z navdušenimi potniki.

Foto Jože Miklavc

Na vseh železniških postajah se je trlo ljudi v pisani množici čakajočih.

Foto Jože Miklavc

imeli pomembno gospodarsko funkcijo s kraji, kjer bi lahko izkoriščali naravna bogastva. Gospodarski razlogi za izgradnjo in rentabilnost železniške proge (Celje–Velenje), dolge 48 kilometrov, so temeljili na delovanju rudnika lignita v Velenju, premogovnika in kamnoloma južno od Žalca, gozdnem bogastvu zahodnega Pohorja, razvoju kmetijstva in obrti ... Vlak je imel pomembno vlogo tudi pri razvoju turizma in družabnega življenja. Čeprav o dejstvu, da so v Velenju okrog leta 1968 do 1970 po usklajenem sklepu tedanje državne oblasti in Jugoslovanske železnice, ni več velikih razprav o eni najneumnejših odločitev uničenja železnice na Koroško.

Slepa politika kriva tudi za nepovezanost med regijami

Ob izgradnji hitre ceste tretje razvojne osi med Šentrupertom in Dravogradom pa se spet obuja podpora za nujno cestno povezavo med Ljubljano skozi Velenje in v Avstrijo. Kljub cesti, ki bo povezala Koroško in osrčje Slovenije s hitro cesto, pa nostalgija po 130 let stari železniški povezavi vsaj do energetskega središča v Šaleški dolini ostaja, še bolj po razgrajeni ozkotirni progi, ki jo je »vrag vzel« prav zaradi te tehnične neprilagojenosti času in profilu ostale železnice v sosednjih državah. Ob praznovanju te obletnice v ponedeljek, 27. decembra, ko je prvič pripeljala parna lokomotiva iz Celja, preko Šmartnega ob Paki, Šoštanja do Velenja, so se po mnogih desetletjih izkazali vsi lokalni oblastniki v povezavi s Slovenskimi železnicami ter ministrstvom za infrastrukturo.

Modri stadler se je ustavil dvakrat le v Šmartnem in Celju

Osrednji dogodek pa je bil vožnja novega potniškega vlaka znamke Stadler na tej relaciji iz Celja do Velenja ter nato drugim postankom v Šmartnem ob Paki, kjer je bila osrednja slovesnost. Jubilej je obeležila slavnostna vožnja z najsodobnejšim vlakom Slovenskih železnic po trasi proge, ki še danes, po 130 letih redno obratuje in služi premogovništvu, energetiki in ostalemu gospodarstvu v Šaleško-Savinjski regiji in širše. Na žalost je bila pol stoletja železniška infrastruktura zelo zapostavljena, posodabljanja ni bilo, niti novih investicij ne veliko. Vlaki, ki še danes vozijo na tej progi, so stari v povprečju kar 47 let. A, so zdaj napovedi obetavne tudi ob posodabljanju prehodov in priključkov cest, že za to leto pa napovedujejo postopno dobavo kar 52 kompozicij stadlerja v Slovenijo, gotovo tudi na območje SŽ Celje.

Letos, ko obeležujemo evropsko leto železnic, je spomin na železniško povezavo z evropskimi državami na tem delu (Jugoslavije), sedaj Slovenije, toliko aktualnejši. Prvi novi vlak iz investicij zadnjih dveh vlad je na tej progi pripeljal sredi lanskega leta za testirno vožnjo, tokrat, ob prazniku 130-letnice Savinjske železnice, pa že z obetom, da se letos to tudi uresniči. Vlaki, ki redno vozijo na tej progi, so v povprečju stari kar 47 let. Prvi vlak je v Celje pripeljal pred 175

JOŽE MIKLAVC

leti. To se je zgodilo 27. aprila 1846. Železniško progo iz Gradca do Celja pa so svečano odprli 2. junija istega leta. Šele mnogo kasneje, leta 1889, je stekla železnica tudi v Šaleško dolino.

Obletnico koncem decembra so z uvodno slovesnostjo obeležili na železniški postaji v Celju, kjer so na vlak po Savinjski dolini ter do končnega cilja v Velenju vstopili celjski župan **Bojan Šrot** ter županje in župani Občin ob progi regije ter nekateri drugi gostje. Jubilejne vožnje so se udeležili tudi državna sekretarka na ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo **mag. Polona Rifelj**, predstavniki Slovenskih železnic, na čelu z direktorico **Polonco Kocjan** in drugi gostje. Med njimi tudi **Janko Kopušar**, župan gostiteljske Občine Šmartno ob Paki, kjer je ob 13. uri potekala enourna jubilejna svečanost ob 130-letnici Savinjske proge.

Prva uradna vožnja s potniškim stadlerjem ob praznični letnici »130«!

Na slavnostno vožnjo je potnike popeljal sodoben švicarski vlak stadler, s kakršnimi Slovenske železnice posodobljajo slovenski železniški potniški promet. Vlak se je med 10. in 13. uro ustavljal v Žalcu, na Polzeli, v Šmartnem pod Goro Oljko, v Šoštanju ter Velenju. Na njem so se vozili predstavniki Slovenske železnice, Ministrstva za infrastrukturo, Občin ob trasi proge (vse od Celja do Solčave), nekdanja gospoda bližnje in daljne zgodovine krajev Savinjsko-Šaleške regije ter poročevalci številnih slovenskih medijev in domačini ob progi. V Šoštanju so nanj vstopili tudi naši meščani in direktor občinske uprave **Drago Koren**.

Ob povratni vožnji se je vlak ustavil v kraju prireditve Šmartnem, kjer je bila v Martinovi vasi osrednja slovesnost. Občina Šmartno ob Paki in domači Mladinski center na čelu z **Mirjam Povh** sta bila nosilca priprave jubilejnega

Mihael Bučar, prometnik na ŽP Šmartno ob Paki pred 50 leti Foto Jože Miklavc

projekta. Ob dogodku so spregovorili domači župan Janko Kopušar ter državna sekretarka Rifeljeva. Kopušar je med drugim povedal (povzeto), kakšnega pomena je imela železnica v vsem obdobju za razvoj Šmartnega, Šaleške in Zgornje Savinjske doline. Zato ob tem prazniku z veseljem sodelujemo, z veseljem se je zahvalil svojim sodelavcem, železničarjem in vsem, ki so bili vključeni v priprave za to zgodovinsko svečanost v Šmartnem.

Priznanje domačega župana in predstavnice Vlade RS

Zadovoljstvo je izrazila tudi direktorica Slovenskih železnic Polona Kocjan, ki je doživela udobje moderne vožnje prav ob tem prazničnem dnevu. Za prikazano zgodovinsko slovesnost, izdajo zbornika **Že dneve in tedne, že 130 let**, ki so ga izdali sodelavci Muzeja Velenje ter Občine Šmartno ob Paki (med njimi tudi **prof. dr. Miran Aplinc** ter **dr. Emil Šterbenk**), ki so sodelovali tudi pri pripravi razstave »56 tisoč pragov dolge lestve« na postaji v Šmartnem ter izvedbe celotnega programa prireditve, je čestitala

Dr. Emil Šterbenk, avtor portretov posameznikov

Kot soavtor knjige, ki sem bil zadolžen za zgodbe vsakdanjih ljudi, povezanih z »našo« železnico, sem o »ajznanpu« v Šmartnem izvedel ogromno novega. Naši ljudje so z železnico resnično povezani. Na prireditvi in skozi vse leto se je spet pokazalo, da Šmarčani znamo stopiti skupaj. Vključili so se občina, društva, Mladinski center in številni posamezniki, ki s(m)jo prispevali svoj del. Kljub »korona« času se je zbralo lepo število ljudi, ki so pričakali vlak in z zanimanjem spremljali prireditev, si ogledali razstavo na železniški postaji, o kateri smo prej govorili že vse leto in jo napovedovali kot dogodek leta pod Goro Oljko. Zgodil se je v naši zagnanosti in predanosti, saj je »56 tisoč pragov dolga lestve« resnično tesno povezovala Šaleško dolino, naš kraj in širni svet.

Foto Jože Miklavc

vsem sodelujočim. Vsi v zanosu izjemnega dogodka in obetov za ohranjanje tradicije, razvoja slovenskih železnic ter krajev ob železniškem omrežju Slovenije so s tem le pritrdili dogodku in gospodarski pomen delovanja železnice na tem »slepem« kraku Štajerske.

Ob krajšem kulturno-glasbenem programu so vzdušje popestrili voditelj »železniški odpravnik« Tomaž Potočnik, mladi domači glasbeniki, nekdanji delavec na železnici Franc Kačičnik in Oto Pestner, ki je pričaral nostalgčno vzdušje s svojo legendarno pesmijo Trideset let ... oko je pripeto na okno, na vrata vagona ... ko čakam na vlak, ki prihaja, odhaja ... že »130« let!

Dr. Miran Aplinc, prof., urednik publikacije

V letu 2021 je preteklo 130 let od odprtja Savinjske železnice. Občina Šmartno ob Paki je podprla pobudo, da ob tej priložnosti nastane publikacija, katere namen je predstaviti železnico, vozila in življenje prebivalstva ob progi. V publikaciji je več avtorjev, dr. Tadej Brate, Vinko Mihelak, Amadeja Koren in posredno še drugi, predstavilo začetek industrijske revolucije in industrializacije ter vpliv na razvoj prometa nekdanje Habsburške monarhije, v katere okvir so takrat spadali naši kraji. Predstavljena je izgradnja Savinjske proge in pomembni posamezniki, ki so k temu doprinesli, delovanje železnice v okviru Avstrijskih državnih železnic. Nadalje tudi življenje prebivalstva z železnico, dograditev proge od Velenja do Dravograda leta 1899, vzpostavljanje industrijskih tirov, vleka vlakov, tovorni in potniški vagoni ter drugo. V nadaljevanju je predstavljeno delovanje železnice v času druge svetovne vojne, ponovna uvedba prometa po vojni, ukinitvev mislinjskega dela proti Dravogradu in obremenjenost proge. Prikazana je tudi ohranjena tehniška dediščina železnice, sedanja raba in načrti, pogled v prihodnost in potreba po obnovi železnice.

Foto Jože Miklavc

NAŠA DRUŠTVA

Božično-novoletni prazniki v Gaberkah

Vzdušje med letošnjimi božično-novoletni prazniki je bilo v Gaberkah v primerjavi s preteklim letom nekoliko bolj praznično in optimistično. V decembru je zapadlo tudi nekaj snega, ki se je na srečo tudi v nižinah obdržal vse do novega leta, kar je še bolj prispevalo k večjemu prazničnemu vzdušju. Gibanja željni krajanji so se lahko rekreirali s smučarskim tekom na tekaški progi, ki jo je na gabrškem polju izdelal Tone Spital.

Nekaj je k bolj sproščnemu vzdušju pripomoglo tudi to, da smo se ljudje že bolj ali manj navadili živeti s Covidom-19 in ob upoštevanju zaščitnih ukrepov je bilo določene aktivnosti in druženja v omejenem številu vseeno možno izvajati. Vsekakor pa omejitve glede druženja niso omejujoče vplivale na novoletno okrasitev kraja, ki je bila zelo bogata in barvita. Pred posameznimi hišami je bilo moč opaziti tudi jaslice na prostem. Ideja o postavljanju jaslic na prostem se je porodila v lanskem letu, ko so bili obiski med božično-novoletnimi prazniki močno omejeni. Takrat ni bilo na voljo veliko časa za pridobivanje idej in postavljanje jaslic, česar pa ne moremo trditi za letos. Več razpoložljivega časa je pripomoglo k temu, da so bile letos jaslice veliko bolj skrbno izdelane. Število se sicer ni bistveno povečalo glede na lani. Izdelovalci so jaslice postavili na različne kraje, pri izbiri lokacije pa so bili zelo inovativni. Vsem lokacijam je bilo skupno to, da so bile jaslice na varnem pred vremenskimi vplivi. Tako smo jih našli v kapelah, kaminih, pod nadstreški, v samostojnih objektih, pod balkoni, kozolcem in celo pod priročno streho toplotne črpalke. Kulturnica Gaberke je izvedla tudi ogled in fotografiranje jaslic, na katerem so posamezni izdelovalci te ponosno predstavili in se razgovorili o sami ideji ter povedali,

Družina Borovnik 2021

Foto A. Grudnik

Družina Čas 2021

Foto A. Grudnik

ALEKSANDER GRUDNIK

kako so potekale priprave in kasneje sama postavitve jaslic. Predvsem tistim, ki so jaslice postavili na bolj izpostavljenih lokacijah, je šlo vreme zelo na roko, saj v času postavitve jaslic ni bilo ne snega ne dežja. Fotografije jaslic so bile postavljene na ogled na oglasni deski pred Domom krajanov Gaberke.

Med samim ogledom kraja smo v bližini domačije Videmšek našli zanimivo postavitve lesenih skulptur, ki so predstavljale 9 odraslih ljudi in otrok, ki stojijo okoli tabornega ognja. Čarobnost postavitve skulptur ob tabornem ognju je tisti večer dodalo tudi rdeče obarvano nebo v ozadju.

Za božično-novoletno vzdušje pod kozolcem je Kulturnica poskrbela s postavitvijo jaslic in novoletne jelke.

Družina Jevšenak 2021

Foto A. Grudnik

Družina Klančnik 2021

Foto A. Grudnik

Družina Kotnik 2021

Foto A. Grudnik

Abraham v Gaberkah

ALEKSANDER GRUDNIK

Lani novembra je Abraham obiskal člana UO Kulturnice Gaberke **Ervina Pušnika**.

Veselega dogodka smo se udeležili tudi člani Kulturnice. Ker nas Ervin pogosto razveseljuje z igranjem na harmoniko, smo temu primerno tudi okrasili njegov mini kozolec.

Abraham Pušnik 2021

Foto Franc Štehnar

Zahvala gospe Ljudmili Podvinšek

Gospa Ljudmila Podvinšek je v Gaberkah poznana kot vedno nasmejana sokrajanka, ki ob priložnostih rada zapoje ali deklamira kakšno pesem. Posluš in veselje do petja sta ji bila položena v zibko, ki se je zibala v Šentrupertu, kjer je ga. Ljudmila preživela svoje otroštvo.

Zaradi veselja do petja in svojega lepega glasu je veliko let pela pri zborih. Ljubezen do ljudskega petja, ki najlepše zveni ob kakšnem opravilu,

jo je 6. 12. 1998 direktno iz kuhinje pripeljala do prvega nastopa v dvorani gasilskega društva Gaberke. To je bilo na Srečanju starejših krajanov, kjer je zapela skupaj z **Mihaelo Kotnik** in **Jožico Jevšnik**. Navdušenje publike nad njihovim pevskim nastopom jim je dal veter v krila in prišle so na idejo, da bodo pričele resno vaditi, nastopati in da bodo medse privabile še kakšno pevko. Najprej sta se jim pridružili pevki **Anica Jevšnik** in **Alenka Napotnik**, za spremljavo pa še harmonikar **Boštjan Jevšnik**. Poimenovala so se Ljudske pevke Gaberški cvet. Vodenje skupine, izbiro pesmi in uglasitev je izvajala ga. Ljudmila sama. Prepoznavnost njihovega glasu in repertoarja se je skozi nastope širila po Sloveniji. Spomladi 2006 so izdale prvo zgoščenko

ALEKSANDER GRUDNIK

z naslovom Pozdravljeni. Decembra 2021 so Ljudske pevke Gaberški cvet praznovala 24 let svojega obstoja, ga. Ljudmila pa se je odločila, da je čas, da zaključijo z aktivnim sodelovanjem in z nastopi s skupino. Kot dolgoletna članica Kulturnice Gaberke bo še vedno z veseljem nastopala z deklamiranjem pesmi na kulturnih dogodkih v kraju.

Decembra so gospo Ljudmilo obiskali predsednik in člani UO Kulturnice Gaberke ter pevke Gaberški cvet. Zahvalili so se ji za njeno dolgoletno uspešno vodenje skupine. Predsednik Kulturnice Gaberke Franc Štehnar je gospe Ljudmili zaželel še mnogo zdravih in družabnih let.

Ljudske pevke Gaberški cvet: z leve: Bojana Planina, Alenka Napotnik, Anka Perger, Ljudmila Podvinšek, Anica Jevšnik, Marica Kovač in Jožica Jevšnik

Foto Rajko Perger

ALEKSANDER GRUDNIK

V Gaberkah proga za smučarske teke

Po več zimah brez snega ga je sredi lanskega decembra le zapadlo dovolj, da je lahko **Tone Spital** na gabrškem polju pripravil tekaško progo. Najbolj zagreti so progo preizkusili takoj, ostalim, ki so malo odlašali, pa je po nekaj dneh zagodla odjuga, zato so ostali brez užitka domačem snegu.

Smučarski teki v Gaberkah 2021 Foto Branko Špital

Omenili ste letovanje v Delfinu. Z vodstvom imate skoraj poslovne vezi. Kakšne?

Odkar sem predsednik organizirano letujemo v tem hotelu. Prvi obisk je bil bolj skromen, danes pa je že okoli sedemdeset udeležencev enotedenskega oddiha. Ker je vsako drugo leto prodajna konferenca hotela Delfin, na katero sem povabljen, bom letos predstavil na njej naše društvo in našo občino kot možnost izletniškega turizma za upokojence. Direktorica Nina Golob je to pobudo na zadnji konferenci z veseljem sprejela. To je ena izmed možnosti, da pridejo ljudje k nam iz vse Slovenije. Mi pa bomo poskrbeli za vodiče in seveda vključili tudi gostince. Izhajam iz predhodnih izkušenj organiziranja izletov in tega, kaj pričakujejo ljudje ob obisku novega kraja.

Naj vas spomnim tudi na srečanje upokojencev, ki ga organizirate od leta 2014.

To je postalo zelo priljubljeno. Povabimo člane

društva upokojencev Šoštanj in tudi predsednike KS v občini in župana ter predsednika ŠPZDU. Povabimo tudi gospo Golob, ki je po rodu Šoštanjčanka. Na srečanju je tudi tombola, brez katere ne gre. Nagrade so pravzaprav zelo lepe, med njimi je tudi letovanje v hotelu.

Odlično. Za svoje dosedanje delo ste prejeli nekaj priznanj in pohval. Katere?

Za svoje delo sem res prejel nekaj nagrad. Naj omenim priznanje za 50 let delovanja v gasilstvu in gasilsko odlikovanje I. stopnje. Društvo upokojencev mi je za uspešno delo dodelilo priznanje leta 2016, občinsko priznanje, na katerega sem zelo ponosen, sem prejel leta 2017; priznanje plaketo ŠPZDU sem prejel leta 2021. Ponosen sem na priznanje, ki ga je prejelo društvo upokojencev Šoštanj leta 2018, kot najboljšo društvo v ŠPZDU. Za 25 let igranja v Tamburaškem orkestru Konovo sem prejel Gallusovo značko.

Za tamburaše pa nisem vedela. Še igrate in kdaj vas lahko povabimo?

Res sem bil zraven skoraj od ustanovitve, vendar je društvo žal prenehalo z delovanjem že kar precej dolgo nazaj.

In za konec vaša osebna želja.

Moja osebna želja je, da ostanemo zdravi, da si pomagamo, vso svojo energijo usmerimo v naše sodelovanje, da se trudimo biti koristni za naše okolje in se nikoli ne prepustimo samovolji.

In glede na povedano in zapisano, čestitke k vsemu in posebej vaši neusahljivi energiji. Imate morda kakšen moto ali pregovor v življenju, po katerem se tudi ravirate?

Če ne moreš pomagati drugemu, mu tudi škoditi ne smeš.

Hvala za vzpodbuden in navdihujoč pogovor.

MELITA JELEN

JUBILEJ 90 let Antona Ledineka iz Lokovice

Le nekaj dni po novem letu, natančneje 12. januarja, je 90. rojstni dan praznoval Anton Ledinek iz Lokovice.

Anton se je rodil kot četrti otrok na domačiji »pri Čoparju« v Lokovici. V družini Ledinek je bilo sicer pet otrok: Micika, Peter (umrl v nemški vojski), Fanika, Anton in Ivan. To so bili težki časi. Anton je pri rosnih 13 letih (1945) izgubil mamo, ki jo je zelo pogrešal. Leto zatem je dobil mačeho. Najtežji spomin iz otroštva je spomin na požar domače hiše, kjer je vse zgorelo. To je bilo leta 1947, ko je bil najhujši povojni čas.

Ko je bil star 16 let, jih je obiskal gospod Klančnik, ki je predlagal očetu, da pošlje sina v brigado ali službo. Tako je Anton začel delati na bivši Stropnikovi žagi v Šoštanju. Delali so noč in dan, po 12 ur skupaj. Pravi, da je bilo to težko delo za 16-letnega fanta.

Leta 1949 se je zaposlil v Tovarni usnja Šoštanj, kjer se je priučil za zidarja. Tam je delal vse do upokojitve, do leta 1987. Delal je kot zidar, zadnja leta pa v kotlovnici kot kurjač 2. Prekvalificiral se je zaradi zdravstvenih težav. Ko se je upokojil, je veliko zidal krušne peči (naštel jih je 125–130), v številnih krajih: Razbor, Šentilj, Polzela, Skorno, Zabukovca ...

Med letoma 1952 in 1954 je služil vojsko v Varaždinu. Potrjeno je imel za tri leta, potem pa je dobil skrajšano na dve leti. Nosil je čin deseterja in četne starešine.

Foto Emil Ledinek

Foto Emil Ledinek

Zasebno je leta 1956 spoznal dekle Anico, ki je bila prav tako Lokovičanka, pravzaprav sosedja (klical jo je mama, saj je bilo mami enako ime). Poročila sta se in si skupno življenje ustvarila na Aničinem domu, »pri Pečeniku«, kot se reče še danes. Imeli so manjšo kmetijo. Pravi, da je bilo obdelovanje kmetije poleg službe kar naporno. Žena Anica je bila doma gospodinja in je imela veliko dela. Rodili so se jima trije otroci: Emil, Jože in Danica. Poročena sta bila 49 let. Pravi, da se je zelo veselil zlate poroke, vendar je usoda hotela drugače. Leta 2005 je ženo izgubil v prometni nesreči. Zelo hudo mu je bilo, ko je ostal sam. Doma na manjši kmetiji je ostal sin Emil, ki skrbi, da delo nemoteno teče. So si pa vsi trije otroci postavili svoje hiše in vsem je pomagal, kolikor je lahko.

Anton ima tudi 6 vnukov: Nino, Slavka, Davida, Simono, Anito in Jerneja, in tudi 2 pravnuka: Ajdo in Luka. Ponosen je nanje svoje vnuke. Kot otroci so pomagali na kmetiji in radi prišli na počitnice. Danes Anton s ponosom pove, da še vedno sam speče celo peko kruha v krušni peči. Po potrebi nakrmi živino v hlevu, če ni »tamladih«. Zaenkrat ima še tudi uporabno vozniško dovoljenje in se pelje z avtom v trgovino. Poleti še postori kaj okoli hiše, pokosi, pograbi, gre na sprehod k sosedom, pozimi pa najraje bere ali pogleda poročila. Ob okroglem jubileju so ga obiskali namestnik župana Občine Šoštanj **Viki Drev**, predsednik Društva upokojencev Šoštanj **Janko Zelcer** in predsednik KS Lokovica **Peter Radoja**. Zaželeli so mu zdravja in kreposti, Anton pa jim je postregel s svojim kruhom iz domače krušne peči. Zelo se je razveselil prijateljev, ki so ga obiskali dan pozneje. Poveslili so se ob zvokih harmonike in tudi zaplesal je z njimi. Ob okrogli obletnici se je zbrala tudi njegova družina. Zaželeli so mu, da bi mu zdravje še dolgo služilo.

ŠOLA IN VRTEC

Projekt prinaša letos knjigo Jaz sem Andrej

Sedmošolci OŠ Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj so v okviru nacionalnega projekta »Rastem

s knjigo« v mesecu decembru obiskali mestno knjižnico, kjer so v dar prejeli knjigo Vinka Möderndorferja Jaz sem Andrej. Namen projekta je spodbujati učence k branju književnih besedil, prejeta knjigo pa imajo učenci naše šole tudi za domače branje.

Zaradi pandemije je bil tudi letos obisk knjižnice okrnjen, saj smo morali upoštevati koronske ukrepe. Kljub vsemu je bil namen projekta dosežen, saj so učenci spoznali mestno knjižnico in se seznanili

BARBARA TURINEK

tudi z ostalimi knjižnicami tako v Šaleški dolini kot tudi z največjimi in najsodobnejšimi v svetu. Prav tako so spoznali različne načine izposoje, kako se včlaniti, kakšna so pravila v knjižnici in njeno povezavo z velenjsko in šmarsko knjižnico. V razredu so si ogledali še videoposnetek avtorja, ki jim knjigo in Andrejeve težave na kratko predstavi in tako pritegne k branju.

Foto Barbara Turinek

Gozdar v vrtcu

V enoti Urška nas je obiskal gozdar Tomaž, ki je v zimskih mesecih skupaj z otroki poskrbel, da živali pozimi ne bodo lačne.

Njegov obisk smo zaradi upoštevanja zdravstvenih ukrepov razdelili na dva dela, saj so le tako lahko brezskrbno sodelovali tako mlajši kot starejši otroci.

V prvem delu so otroci iz mlajše skupine poskrbeli za lačne ptice. Skupaj z gozdarjem so postavili ptičjo hišico na zelenici za vrtcem. Ko je bila hiška postavljena, so vanjo natrosili semena ter prisluhnili kratki zgodbi o Lačnem vrbacu.

V drugem delu je skupina starejših otrok odšla v bližnji gozd. Tam so z gozdarjevo pomočjo poskali primerno smreko. Nanjo so obesili različno sadje in zelenjavo, ki so ju predhodno nanizali na vrstico. Otrokom je bila izpeljana dejavnost zelo zanimiva, saj so se že veselili naslednjega obiska v gozdu; da bodo lahko videli, ali so živali pojedle nastavljen hrano.

Foto arhiv Vrtca Šoštanj

Foto arhiv Vrtca Šoštanj

ALEKSANDRA STROPNIK

Otrok telovadi

*Kvišku roke, roke v bok, telovadi naš otrok.
Ko bo velik, bo močan, kot je bil Martin Krpan.
Trda tla – to ni zapreka, kadar Lenka telovadi.
Vsako jutro pridno vadi, da bo ravna kakor smreka.*

Redna fizična aktivnost pomaga pri ohranjanju zdrave telesne teže in izboljša kvaliteto življenja. Različni načini gibanja (plezanje, lazenje, skakanje ...) pozitivno vplivajo na razvoj mišic in okostja, kar ima izjemno pomembno vlogo za otrokov normalen razvoj. Prav zato smo se meseca januarja posvetili zdravemu načinu življenja (zdravi prehrani, gibanju, higieni, naravi ...). Otroci so sodelovali v različnih elementarnih in drugih igrah (brez in z rekviziti, individualno, v parih; ob glasbeni spremljavi, ob šteju ...), se vključevali v dejavnosti, s katerimi so razvijali ravnotežje na mestu in v gibanju, premagovali ovire, hodili v naravi (se sprehajali v bližnji in daljni okolici vrtca, imeli orientacijske izlete ...). Pridobivali so veščine, povezane s telesno nego, varnostjo (ukrepanje ob nevarnostih, nezgodah in nesrečah), se pogovarjali o pomenu higijene zdravega načina življenja, varovanja zdravja, sodelovali so tudi pri pripravi miselnega vzorca o skrbi za zdravje. Z vsem tem in še marsičim so se otroci seznanjali v tem mesecu.

SARA STEINER

Foto Pia Hudomalj

Skrb za ptiče pozimi

Se še spomnite slovenske ljudske pesmi, ki si jo podajamo iz generacije v generacijo?

*Pleši, pleši, črni kos,
kak bom plesal, če sem bos.
Kupil si pa čevlje bom,
polke tri zaplesal bom.*

*Plesal bom s siničico,
lepo mlado ptičico.
S peto tolkel bom ob tla,
tresla se bo zemlja vsa.*

Kljub mrzli in pusti zimi je ob jutrih v okolici vrtca živahno. Vrane, srake in drugi ptiči se glasno prepirajo in preganjajo na našem igrišču. Seveda pritegnejo pozornost otrok, ki jih lahko skozi velike steklene stene nemoteno opazujejo. To opazovanje nas je spodbudilo, da smo se vključili v temo projekta Skrb za ptiče v okviru EKO šole in poskrbeli zanje.

S pravljico Babica Zima so otroci razvijali empatijo do živali, ki jih zebe v teh mrzlih dneh in težko poiščejo hrano, ko je vse zmrznjeno. Živali so se jim zelo zasmilile in motivacija za sodelovanje pri skrbi za ptiče je bila zelo velika. Iskali smo rešitve. Na naše igrišče smo postavili pobarvano leseno ptičjo hišico. Vanjo smo nasuli semena. Izdelali smo ptičje krmilnice iz odpadnih tetrapakov, ki so jih otroci odnesli domov in tudi doma poskrbeli za ptiče. Pripravili smo tudi ptičje pogače z maslom, storži in semeni.

SILVIJA VRHOVNIK GORŠEK

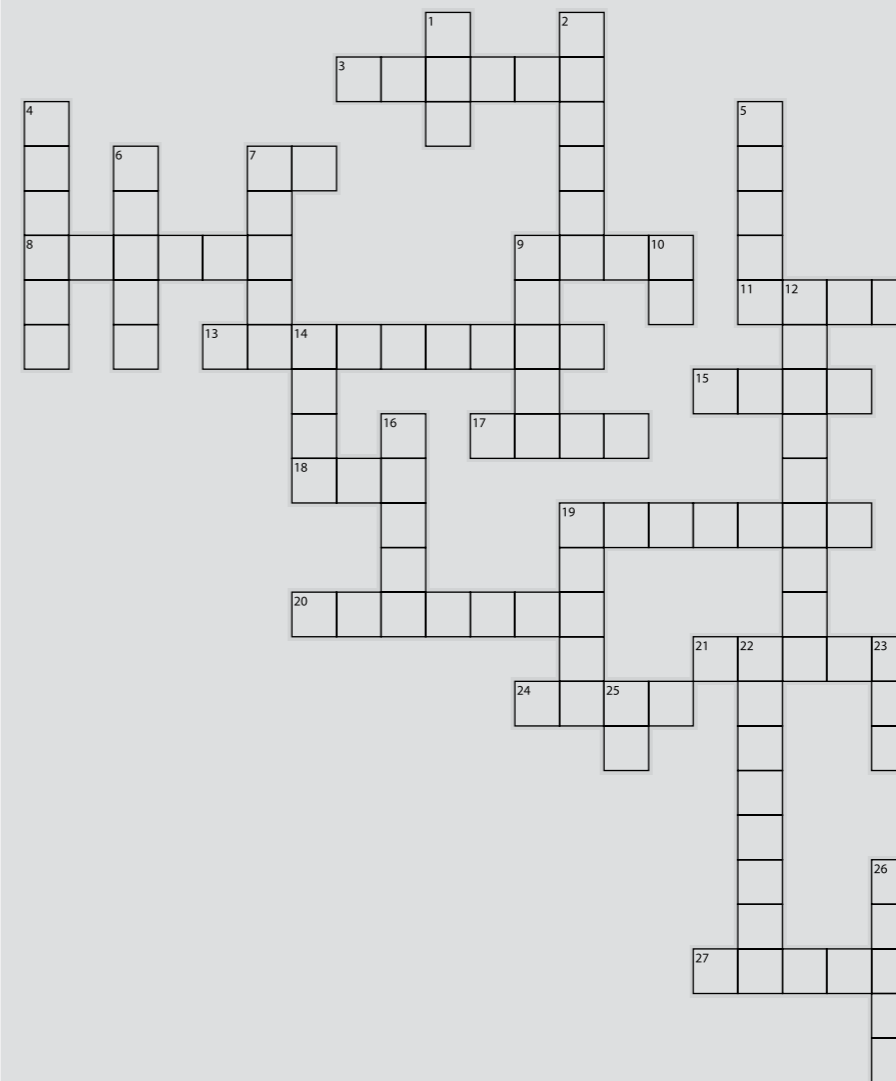
Foto arhiv Vrtca Šoštanj

Opazovali smo let in gibanje ptic ter jih gibalno oponašali v glasbeno-didaktični igri Ptiči brez gnezda, plesali ob glasbi in uživali v likovnem ustvarjanju. S pomočjo didaktičnih piščali in svetovnega spleta smo spoznavali oglašanje ptic. Ob fotografijah smo večkrat poimenovali ptiče in nekatera imena so si zapomnili celo najmlajši. Ob skrbi za živali otroci razvijajo

empatijo, skrb za drugega, hkrati pa lahko ostajajo v svojem pravljicnem svetu kot junaki, ki rešujejo. Tudi interes za vse dejavnosti, ki spremljajo to raziskovanje, je zelo velik. Živali pa nam povrnejo s svojo igrivostjo in možnostjo, da opazujemo njihovo lepoto v njihovem okolju.

RAZVEDRILO

AMADEJA KOMPREJ BERCE

VODORAVNO

3. Golman
7. Oliver Twist
8. Kos lesa za kurjavo
9. Pijača z aromo janeža
11. Naša odbojkarica Ščuka
13. Karta
15. Zadnji del stopala
17. Šahovska kraljica
18. Grška boginja nesreče
19. Fosilna smola
20. Samorog, enorog
21. Opazka, zapisek
24. Ribiška vrvica
27. Doba, za katero je izvoljeno zakonodajno telo

NAVPIČNO

1. Zaščitni premaz
2. Drugo največje nemško pristanišče
4. Pavka
5. Celota filmskih posnetkov
6. Veživo za zidake
7. Senčna, severna stran
9. Naša pevka Horvat
10. Sašo Avsenik
12. Naprava za avtomatično vodenje letala
14. Slovenska pevka Keuc
16. Predniki Ircev
19. Ploščat splavarski čoln
22. Procent
23. V strugi tekoča voda
25. Kirsten Dunst
26. Nekdaj pobiralec davkov

	6		8	5		2	
3		2		7			8
7				4			6
	3	6	1				
					9	7	3
2			6				4
9			4		5		1
	7		5		1		8

Šale

V atomski vojni umrejo vsi ljudje in večina živali. Preživita le dve opici. Sedita na veji, se čohata, gledata naokrog in ena pravi: »Hja, kaže, da bo treba vse začeti znova.«

Politik obišče vojaško bolnišnico, kjer mu predstavijo dvanajst mladeničev, ki so vsi dobili kilo. Politik se začudi: »Ne razumem, kako ste vsi zboleli ravno za kilo?«

»Komandir nam je naročil, naj vržemo tank v zrak!« odgovorijo družno.

Kajetan Čop,
direktor Zavoda za kulturo Šoštanj

Spoštovani bralci in bralke,

13. decembra bo 100 let, odkar se je rodil naš rojak Karel Destovnik - Kajuh. Na naslovnici lahko vidite del celostne grafične podobe Kajuhovega leta z naslovom »Kajuh100 let«, ki je nastala pod ustvarjalnimi rokami Bojana Pavška in ustvarjalne platforme Opalcelica. Ob tem je Bojan čudovito zapisal:

Nova podoba se je namerno odklonila od ustaljenih grafičnih prijemov, ki so likovno oblikovali Kajuha v preteklosti. Pojavnost partizanske, antifašistične, uporniške simbolike je v današnjem času – predvsem mlajši generaciji – zelo tuja reč. Ta se namreč želi distancirati od komunikacije, ki spodbuja konflikte in ne pometa svojih težav pod druge predpražnike. Energijo vlagajo v skupno dobro in so osredotočeni zgolj in samo v prihodnost. Retrovizor jim je le v pomoč, da iz preteklosti v svojo popotniško malho vtaknejo izključno dobre reči. Te generacije se zaradi časovne distance niti z osamosvojitveno vojno ne morejo več poistovetiti, zato še toliko bolj odtujeno gledajo na obdobje druge svetovne vojne ...

Če želimo ohraniti živ spomin na Kajuha in njegov duh ponesti naprej, so ključni prenašalci mlajše generacije. Če starejše generacije do sedaj niso ponotranjile Kajuha, potem ga tudi sedaj ne bodo več. Časi, ko je promocija temeljila na prikazovanju upora, partizanstva, okupacije ter z njimi (žal) neločljivo povezanimi ideološkimi predznaki, so passé. Če nam ukvarjanje s preteklostjo še vedno vzame več časa kot načrtovanje prihodnosti, potem je čas za konkreten razmislek, ali nam nekje na naši poti iz rok polzi bistvo življenja.

Pri promociji je treba vedno postaviti v ospredje, katerim ciljnim skupinam je namenjena. Starejšo generacijo se je s Kajuhom navdihovalo preko podob, ki so povzele svoja stilska izhodišča predvsem v obdobjih pred in na prelomu drugega tisočletja. Mlajše generacije pa se raje spogledujejo s podobami, ki imajo implementiran visok odstotek digitalnega sveta, izpovedne ilustrativne simbolike, oplemenitene z barvito svežino in uporabo sodobnih črkovnih tipografij ...

Celotna grafična podoba izhaja iz ideje in namena, da bo Kajuhovo leto posvečeno predvsem mladim. Kajuha želimo namreč približati prav njim. Opažamo, da generacije, rojene po osamosvojitvi (in tik pred njo), pesnika dejansko ne poznajo. Zavedamo se, da je bil Karel Destovnik - Kajuh narodni heroj in se je boril proti okupatorju, da je bil pesnik upora, ljubezni in predvsem življenja. Bil je resnično pesnik prihodnosti, kot so ga poimenovali v osnovni šoli Karla Destovnika - Kajuha Šoštanj, kjer so zasnovali Kajuhovo proslavo, ki ima sporočilnost zajeto v preprostih besedah, ki povzemajo vse: preteklost, sedanost in prihodnost – »NEMIRNEGA ČASA SANJE in PESNIK PRIHODNOSTI«.

Zato bomo pri promociji Kajuha širom Slovenije uporabljali besede, ki so blizu mladim. Naš namen je, da vsi spoznajo moč in resnico njegovih besed.

Namreč želja in dolžnost Občine Šoštanj je primerno počastiti 100. obletnico rojstva našega velikega pesnika in človekoljuba Karla Destovnika - Kajuha. Ob tem želimo poudariti in na kulturnen način izpostaviti, tako lokalno kot celotni Sloveniji, temeljne človeške vrednote, ki jih je pesnik utelešal s svojim delom in življenjem. Zelo lepo je to izpostavil že s pesmijo:

DROBNA PESEM

Jaz sem
droben, droben list,
ki drevo
mu daje hrano.
To drevo
iz zemlje rase,
zemlja
pa je vir življenja,
in življenje
vir človeštva,
in človeštvo,
to je hrast,
ki človeku
daje rast.

vir življenja
in človeštva,
hrast,